EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 26.9.2024
COM(2024) 423 final

Suositus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

neuvotteluohjeiden antamisesta komissiolle Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) ja Korean niemimaan energia-alan kehitysjärjestön (KEDO) välisen sopimuksen uusimisista käytäviä neuvotteluja varten

PERUSTELUT

1. JOHDANTO

Yhdysvallat, Japani ja Korean tasavalta perustivat Korean niemimaan energia-alan kehitysjärjestön (KEDO) vuonna 1995. Sen päätavoitteena oli kahden kevytvesireaktorin toimittaminen Korean demokraattiseen kansantasavaltaan (Pohjois-Korea). Euratom on ollut KEDOn täysjäsen vuodesta 1997. Euratomin jäsenyyttä KEDOssa koskevan sopimuksen voimassaolo päättyi 31. toukokuuta 2024.

Korean tasavalta ilmoitti marraskuussa 2023 KEDOn hallituksen muille jäsenille (Yhdysvallat, Japani ja Euratom) päätöslauselmasta KEDOn voimassaolon jatkamisesta vuosiksi 2024–2027. Japani sopi KEDOn voimassaolon jatkamisesta vuoden 2024 alussa, kun taas Yhdysvallat ilmaisi suostumuksensa vasta hiljattain heinäkuussa 2024. Euratom ei ole vielä ilmaissut suostumustaan.

Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklan toisessa kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti komissio neuvottelee Euratomin ja kansainvälisten järjestöjen, kuten KEDOn, väliset sopimukset neuvoston aiemmin antamien neuvotteluohjeiden mukaisesti. Neuvoston on sen jälkeen hyväksyttävä neuvoteltu sopimus ennen kuin komissio voi tehdä sen Euratomin puolesta. Näin ollen se, että neuvosto antaa komissiolle neuvotteluohjeet, on ensimmäinen vaihe Euratom-KEDO-sopimuksen uusimismenettelyssä. Jäljempänä yksityiskohtaisemmin esitetyistä syistä komissio katsoo, että on Euratomin edun mukaista uusia sen jäsenyys, ja esittää sen vuoksi neuvostolle suosituksen, jolla komissio valtuutetaan neuvottelemaan uudesta jäsenyydestä.

KEDOlla ei tällä hetkellä ole operatiivista toimintaa. Sen olemassaolon jatkaminen suojaa sen jäsenten, myös Euratomin, taloudellisia ja oikeudellisia etuja. Jäsenyyden jatkaminen ei edellyttäisi EU:n talousarviosta maksettavaa rahoitusosuutta.

2. TAUSTA

Koska Pohjois-Korea ei ollut täyttänyt joukkotuhoaseiden leviämisen estämistä koskeneita velvoitteitaan, KEDOn operatiiviset toimet lopetettiin 30. toukokuuta 2006. Vuotta myöhemmin KEDOn hallitus kuitenkin päätti, että organisaation olisi jatkettava olemassaoloaan oikeushenkilönä seuraavista taloudellisista ja oikeudellisista syistä:

- *Pidetään voimassa Pohjois-Koreaan kohdistuvat taloudelliset vaateet.*

  Nämä vaateet olisivat rauenneet, jos KEDO olisi lakannut olemasta ilman seuraajaa. KEDOn Pohjois-Koreaan kohdistuvien taloudellisten vaateiden kokonaismäärä vastaa tähän mennessä 1,89 miljardin Yhdysvaltain dollarin omaisuuserää. *[Huom. KEDOlla ei ole enää vaateita pääurakoitsija KEPCOa (Korea Electric Power Corporation) kohtaan.]* Yksi mahdollinen tapa jakaa tämä omaisuuserä olisi sen jakaminen kunkin rahoitukseen osallistuneen sopimuspuolen maksaman kokonaismaksuosuuden perusteella. Tässä tapauksessa Euratomilla olisi oikeus 4,7 prosentin osuuteen.

- *Tarjotaan KEDOn jäsenille oikeudellinen suoja vastuu- tai korvausvaateita vastaan.*

  Pohjois-Korea vaati syyskuussa 2011 KEDOlta 5,6 miljardin Yhdysvaltain dollarin korvausta, koska KEDO ei ollut saattanut kevytvesireaktorihanketta päätökseen. Tämän Pohjois-Korean vaateen lisäksi KEDOon tai sen jäseniin kohdistuvat vaateet

saattaisivat teoriassa johtua valtion omistamista pankeista, joiden kautta Japani ja Korean tasavalta kanavoivat rahoitusosuutensa KEDOon (Japanin tapauksessa JBIC ja Korean tapauksessa KEXIM). Nämä rahoitusosuudet myönnettiin lainoina, joita ei ole maksettu kokonaisuudessaan takaisin.

- *KEDOn pääurakoitsijaan KEPCOn liittyen oli edelleen taloudellisia etuja.*

  KEDOn ja KEPCOn välisen irtisanomissopimuksen ehtojen mukaisesti KEPCO otti vastattavakseen kaikki KEDOn velat (pääasiassa alihankkijoiden saatavat) vastineeksi tiettyjen KEDOn omaisuuserien hankinnasta. KEPCOn näiden omaisuuserien jälleenmyynnistä tai uudelleenkäytöstä mahdollisesti saamat ylimääräiset edut on tietyin edellytyksin jaettava KEDOn kanssa.

- *KEDO omistaa edelleen Pohjois-Koreassa sijaitsevan infrastruktuurin ja muun omaisuuden*, joihin on investoitu noin 500 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria. Jos KEDO lakkaisi olemasta, infrastruktuurista ja omaisuudesta tulisi Pohjois-Korean omaisuutta.

KEDOn tehtävät rajoittuvat siihen, että se toimii yhteyspisteenä suhteessa Pohjois-Koreaan, KEDOn pääurakoitsijaan KEPCOon sekä Japanin kansainväliseen yhteistyöpankkiin (JBIC) ja Korean vienti- ja tuontipankkiin (KEXIM). Se raportoi hallituksen jäsenille ja koordinoi näiden toimintaa.

Tätä ”tyhjänä kuorena” toimivaa KEDOa on tähän saakka rahoitettu yksinomaan KEDOn vielä olemassa olevista varoista ilman sen jäsenten lisärahoitusosuutta.

3. EURATOMIN NYKYINEN JÄSENYYS KEDOSSA

Euratomin jäsenyydestä KEDOssa neuvoteltiin uudelleen vuonna 2007. Tarkoituksena oli jatkaa Euratomin jäsenyyttä tyhjän kuoren muodossa toimivassa KEDOssa.

Päätös heijastaa näkemystä, jonka mukaan on Euratomin edun mukaista säilyttää sen jäsenyys. Muussa tapauksessa Euratom ei olisi enää oikeutettu saamaan osaa mahdollisista eduista, joita KEPCO voisi saada KEDOn entisten laitteiden myynnistä, tai Pohjois-Korean KEDOlle mahdollisesti suorittamista maksuista. Jäsenenä Euratom voisi saada osuuden, joka vastaa sen osuutta maksettujen rahoitusosuuksien kokonaismäärästä, eli enintään noin 89 miljoonaa euroa (tämä määrä perustuu Euratomin rahoitusosuuksiin eikä sisällä korkoja).

Lisäksi jos Euratom olisi lakannut olemasta jäsen, se ei olisi voinut puolustaa laillisia oikeuksiaan KEDOn Pohjois-Koreassa olevien omaisuuserien osalta. Mahdollisten vastuu- tai korvausvaateiden tapauksessa Euratom olisi menettänyt suojan, jota KEDOn olemassaolon jatkaminen oikeushenkilönä tällä hetkellä tarjoaa organisaation jäsenille.

Tätä lähestymistapaa noudatettiin, kun KEDO-sopimus uusittiin vuosina 2012, 2015, 2018 ja 2021.

4. PÄÄTÖS KEDON OLEMASSAOLON JATKAMISESTA OIKEUSHENKILÖNÄ 31. TOUKOKUUTA 2024 JÄLKEEN

Tärkeimmät syyt, joiden vuoksi muut hallituksen jäsenet päättivät jatkaa KEDOn olemassaoloa 31. toukokuuta 2024 jälkeen, ovat samat kuin edellä:

(a) pidetään voimassa Pohjois-Koreaan kohdistuvat taloudelliset vaateet,

(b) jatketaan neljän KEDOn varsinaisen jäsenen suojelua Pohjois-Korean vaateilta, olivat ne sitten perusteettomia tai eivät,

(c) säilytetään lailliset oikeudet KEDOn omistamaan infrastruktuuriin ja omaisuuteen Pohjois-Koreassa ja

(d) otetaan huomioon mahdollisuus, että KEDOn kevytvesireaktorihankkeen pääurakoitsija voi joutua suorittamaan KEDOlle maksuja sen jälkeen, kun KEDOn entiset laitteistot on saatu myytyä.

Euratomin jäsenyyttä KEDOssa koskevan nykyisen sopimuksen voimassaolo päättyi 31. toukokuuta 2024. Komission on neuvoteltava jäsenyyden jatkamisesta neuvoston antamien neuvotteluohjeiden perusteella.

Samoin kuin sopimuksen aiempien uusimisten yhteydessä, neuvoston neuvotteluohjeissa olisi otettava huomioon, että KEDO rahoitetaan edelleen kokonaan olemassa olevista varoista ja että Euratomin jäsenyyden jatkamisesta ei siten aiheudu kustannuksia EU:n talousarvioon. Tämä ehto, joka sisältyi aiempiin uusimissopimuksiin, olisi edelleen kirjattava kaikkiin KEDOn kanssa tehtäviin uudistettuihin sopimuksiin.

Kun lisäksi otetaan huomioon aiempien KEDOn jatkamismenettelyjen toistuvuus ja pitkä kesto sekä se, ettei Euratomilta ja jäsenvaltioilta tarvita taloudellisia sitoumuksia, sopimuksen tuleviin jatkamisiin olisi sovellettava yksinkertaistettua lähestymistapaa, joka perustuu neuvoston komissiolle antamaan laajempaan valtuutukseen neuvotella sopimuksen tulevista jatkamisista. Tämä laajempi valtuutus käsittäisi komission mahdollisuuden neuvotella useammasta kuin yhdestä uusimissopimuksesta, kunhan Euratomin jäsenyyden uusimisella KEDOssa ei ole rahoitusvaikutuksia EU:n talousarvioon.

5. PÄÄTELMÄT

Perustelut, jotka johtivat päätökseen jatkaa jäsenyyttä vuoden 2007 jälkeen ja myöhemmin vuosien 2012, 2015, 2018 ja 2021 jälkeen, ovat edelleen päteviä. Tyhjänä kuorena toimivan KEDOn jäsenyyden jatkaminen 31. toukokuuta 2024 jälkeen on edelleen paras tapa suojella Euratomin etuja. Pysymällä jäsenenä kyseisen päivämäärän jälkeen Euratom säilyttäisi edes etäisen mahdollisuuden korvauksiin (enintään noin 89 miljoonaa euroa), jos KEDOn pääurakoitsija maksaa korvauksen laitteiden myynnin jälkeen tai jos KEDOn Pohjois-Koreaa vastaan esittämä korvausvaade johtaa tulokseen. Jäsenyyden jatkaminen tarjoaa myös parhaan suojan mahdollisia vastuuvaateita vastaan ja antaa Euratomille mahdollisuuden osallistua suoraan kaikkiin näistä kysymyksistä käytäviin keskusteluihin (KEDOssa ja kolmansien osapuolten kanssa).

Sen vuoksi komissio suosittaa, että neuvosto hyväksyy jäljempänä olevan päätöksen komission valtuuttamisesta neuvottelemaan Euratomin ja KEDOn välisen sopimuksen uusimisista neuvotteluohjeita koskevan luonnoksen pohjalta.

Suositus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

neuvotteluohjeiden antamisesta komissiolle Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) ja Korean niemimaan energia-alan kehitysjärjestön (KEDO) välisen sopimuksen uusimisista käytäviä neuvotteluja varten

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 101 artiklan toisen kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

1) Euratomin ja KEDOn välisen sopimuksen voimassaolo päättyi 31. toukokuuta 2024.

2) KEDOn hallituksen odotetaan päättävän KEDOn toiminnan jatkamisesta kansainvälisenä järjestönä 31 päivän toukokuuta 2024 jälkeen.

3) Taloudellisista ja oikeudellisista syistä on Euratomin edun mukaista jatkaa sen jäsenyyttä KEDOssa,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtuutetaan komissio neuvottelemaan Euratomin puolesta Euratomin jäsenyyden jatkamisesta KEDOssa liitteessä olevien neuvotteluohjeiden mukaisesti.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja